

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Кафедра правознавства

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ГОСПОДАРСЬКЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»

з підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	08 Право <i>(код і назва)</i>
Спеціальність	081 Право <i>(код і назва)</i>
Освітня програма	Право <i>(назва)</i>

Полтава 2023 рік

Укладач програми:

Олег КУЛЬЧІЙ – к.ю.н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри правознавства Полтавського університету економіки і торгівлі.

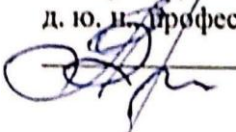
Рецензенти програми:

Ніколенко Л.М. – завідувач кафедри юридичних дисциплін факультету № 2 (м. Маріуполь) Донецького юридичного інституту МВС України, д.ю.н., професор;

Джабраїлов Р.А. – заступник директора з наукової роботи Інституту економіко-правових досліджень НАН України, д.ю.н., доцент.

Програма навчальної дисципліни «Господарське процесуальне право» обговорена і схвалена на засіданні кафедри правознавства, протокол засідання кафедри від 29 серпня 2023 р. № 1.

Завідувач (начальник) кафедри правознавства
д. ю. н., професор

 Галина ЛАВРИК

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми «Право»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 081 «Право»

к. ю. н., доцент

 Олег КУЛЬЧІЙ

Анотація навчальної дисципліни

Господарське процесуальне право є галуззю права, що врегульовує суспільні відносини, що складаються з приводу розгляду і вирішення господарських справ, які врегульовані норми господарського процесуального права. Господарський процес – це встановлена нормами процесуального права форма діяльності господарських судів, яка спрямована на захист порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання. Зі зростанням впливу господарського судочинства на формування правосвідомості учасників господарських відносин, з урахуванням його процесуальних особливостей, виникла необхідність у вивченні господарського процесуального права як самостійної початкової дисципліни у вищих навчальних закладах.

Предметом навчальної дисципліни «Господарське процесуальне право» є система суспільних відносин, що виникають у зв'язку із розглядом господарських спорів і регулюються нормами господарського процесуального права, загальні принципи господарського судочинства, процесуальна діяльність суду та інших учасників процесу, що виникають при здійсненні правосуддя – сам господарський процес, а також система господарських процесуальних прав і обов'язків суб'єктів процесуальних правовідносин та гарантіями їх реалізації, правове регулювання суспільних відносин, що виникають при розгляді спорів в порядку господарського судочинства.

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у засвоєнні студентами системи теоретичних знань і практичних навичок застосування норм процесуального права разом з нормами матеріального права при вирішенні спорів, що підлягають юрисдикції та підвідомчі господарським судам; правових засобів і процедур, спрямованих на ефективний судовий захист прав свобод і інтересів учасників господарсько-процесуальних відносин, підготовка до практичної юридичної діяльності; засвоєння студентами основ господарського судочинства, принципів і способів організації господарського судочинства, набуття і розвиток спеціальних практичних навичок і вмінь у цієї сфері.

Annotation of educational discipline

Economic procedural law is a branch of law that regulates social relations arising from the consideration and resolution of economic cases, which are regulated by the rules of economic procedural law. The economic process is a form of activity of economic courts established by the rules of procedural law, which is aimed at protecting violated or disputed rights and legally protected interests of business entities. With the growing influence of economic proceedings on the formation of legal consciousness of participants in economic relations, taking into account its procedural features, there is a need to

study economic procedural law as an independent discipline in higher educational institutions.

The subject of the discipline "Economic Procedural Law" is the system of social relations arising in connection with the consideration of economic disputes and regulated by the rules of economic procedural law, the general principles of economic proceedings, the procedural activities of the court and other participants in the process arising in the administration of justice - the economic process itself, as well as the system of economic procedural rights and obligations of subjects of procedural legal relations and guarantees of their implementation, legal regulation of social relations.

The purpose of studying the discipline is to master the system of theoretical knowledge and practical skills of applying the rules of procedural law together with the rules of substantive law in resolving disputes subject to jurisdiction and subordinate to economic courts; legal means and procedures aimed at effective judicial protection of the rights of freedoms and interests of participants in economic procedural relations, preparation for practical legal activity; mastering by students the basics of economic justice, principles and methods of organizing

Zusammenfassung der Ausbildungsdisziplin

Das Wirtschaftsprozessrecht ist ein Rechtsgebiet, das die sozialen Beziehungen regelt, die sich aus der Prüfung und Lösung von Wirtschaftsfällen ergeben, die durch die Regeln des Wirtschaftsprozessrechts geregelt werden. Der Wirtschaftsprozess ist eine durch die Regeln des Verfahrensrechts festgelegte Form der Tätigkeit der Wirtschaftsgerichte, die darauf abzielt, verletzte oder strittige Rechte und rechtlich geschützte Interessen von Wirtschaftssubjekten zu schützen. Angesichts des zunehmenden Einflusses wirtschaftlicher Verfahren auf die Ausbildung des Rechtsbewusstseins der an wirtschaftlichen Beziehungen Beteiligten und unter Berücksichtigung ihrer verfahrensrechtlichen Merkmale besteht die Notwendigkeit, das Wirtschaftsprozessrecht als eigenständige Disziplin an Hochschulen zu studieren.

Der Gegenstand der Disziplin "Wirtschaftsprozessrecht" ist das System der sozialen Beziehungen, die im Zusammenhang mit der Betrachtung der wirtschaftlichen Streitigkeiten entstehen und durch die Regeln des Wirtschaftsprozessrechts, die allgemeinen Grundsätze der wirtschaftlichen Verfahren, die prozessualen Aktivitäten des Gerichts und anderer Teilnehmer an dem Prozess, der in der Rechtspflege entsteht - der wirtschaftliche Prozess selbst, sowie das System der wirtschaftlichen prozessualen Rechte und Pflichten der Subjekte der prozessualen Rechtsbeziehungen und Garantien für ihre Umsetzung, rechtliche Regelung der sozialen Beziehungen geregelt.

Ziel des Studiums ist die Beherrschung des Systems theoretischer Kenntnisse und praktischer Fähigkeiten zur Anwendung der Regeln des Verfahrensrechts zusammen mit den Regeln des materiellen Rechts bei der Beilegung von Streitigkeiten, die der Zuständigkeit der Wirtschaftsgerichte unter-

liegen; rechtliche Mittel und Verfahren, die auf einen wirksamen gerichtlichen Schutz der Rechte, Freiheiten und Interessen der Teilnehmer an wirtschaftlichen Verfahrensbeziehungen abzielen, Vorbereitung auf die praktische juristische Tätigkeit; Beherrschung der Grundlagen der Wirtschaftsjustiz, der Prinzipien und Methoden der Organisation durch die Studenten

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Господарське процесуальне право» укладена відповідно до освітньо-професійної програми Право підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право», розробленої на підставі стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20 липня 2022 року № 644.

Господарське процесуальне право є самостійною галуззю права, спрямованою на врегулювання суспільних відносин, що складаються у сфері здійснення господарського судочинства. Господарський процес є різновидом юридичної діяльності, яку і врегульовують норми господарського процесуального права, тобто встановлена нормами процесуального права форма діяльності господарських судів, яка спрямована на захист порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання.

Предметом господарського процесу як форми діяльності суду є господарські спори або інші справи віднесені до компетенції господарських судів Господарським процесуальним кодексом України та іншими законами. Установлений нормами господарського процесуального права порядок порушення процесу, підготовки справи до розгляду, розгляду й вирішення справ, оскарження і перегляду рішень господарського суду, а також виконання рішень господарського суду називається процесуальною формою. Відтак, досконале вивчення цієї галузі права є важливим завданням для підготовки майбутніх правників, особливо для виконання функції правового забезпечення господарської діяльності організацій різних форм власності, забезпечення судового захисту їхніх прав та інтересів.

Предметом навчальної дисципліни «Господарське процесуальне право» є сукупність суспільних відносин, що виникають у зв'язку із розглядом господарських спорів і регулюються нормами господарського процесуального права, загальні принципи господарського судочинства, процесуальна діяльність суду та інших учасників процесу, що виникають при здійсненні правосуддя – сам господарський процес, а також система господарських процесуальних прав і обов'язків суб'єктів процесуальних правовідносин та гарантіями їх реалізації.

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у засвоєнні студентами системи теоретичних знань і набуття практичних навичок застосування норм господарського процесуального права разом з нормами матеріального права при вирішенні спорів, підвідомчих господарським судам; правових засобів і процедур, спрямованих на ефек-

тивний судовий захист прав свобод і інтересів учасників господарсько-процесуальних відносин, підготовка до практичної юридичної діяльності.

Навчальна дисципліна доволі тривалий час викладалася на освітній програмі як обов'язковий освітній компонент. Однак після викладення Законом України від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII Господарського процесуального кодексу України та Цивільного процесуального кодексу у новій редакції вони набули значної подібності між собою. Окремі правові інститути визначаються цими кодексами практично ідентично. Відтак, на сьогодні позитивною практикою є приділяти більше уваги вивченню Цивільного процесуального права як обов'язкового освітнього компонента, яким закладаються основи розуміння порядку судового захисту приватного права та інтересу, а Господарське процесуальне право можна розглядати як спецкурс, який вивчається одночасно або пізніше та спрямований на забезпечення розуміння здобувачами особливостей, притаманних господарському процесу, поглиблення практичних навичок судового захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання. Наприклад, вибірково цей освітній компонент є у правничих школах Львівського національного університету імені Івана Франка, Києво-Могилянської академії, Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого¹.

Навчальна дисципліна «Господарське процесуальне право» як вибірково освітній компонент, розрахована на удосконалення та поглиблення (чи попереднього набуття) здобувачами таких компетентностей та програмних результатів навчання, які формуються у ході опанування обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми «Право» спеціальності 081 «Право» рівня бакалавр:

Програмні компетентності:

загальні:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 2);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 3);
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК 10);

спеціальні (фахові, предметні):

¹ Силабус з навчальної дисципліни «Господарське процесуальне право України», що викладається в межах ОПП «Право» першого бакалаврського рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності 081 «Право». Львів: ЛНУ, 2022. 10 с. URL: <http://surl.li/qgepn>; Методичні матеріали до практичних занять з навчальної дисципліни «Судочинство в господарських судах» для студентів IV курсу денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / уклад.: М. В. Жушман, К. А. Гузе, О. В. Єгорова та ін. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2018. 77 с.; Бакалаврська програма «Право» / НаУКМА. URL: <https://law.ukma.edu.ua/programs/bakalavraska-programa-pravo/>

– здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (СК 7);

– здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності (СК 8);

– здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти (СК 11);

– здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції (СК 12);

– здатність до критичного та системного аналізу правових явищ (СК 13).

Програмні результати навчання:

– визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (РН 1);

– давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю (РН 5);

– оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (РН 6);

– знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (РН 13);

– вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних (РН 15);

– застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи (РН 18);

– виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (РН 20);

– готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях (РН 21).

Навчальна дисципліна є **вибірковою** у відповідності до навчального плану.

Форма підсумкового контролю знань – **ПМК (залік)**.

ПРОГРАМНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Загальні засади господарського процесуального права та здійснення судочинства у господарських справах судами першої інстанції

Тема 1. Поняття господарського процесуального права і господарського процесу.

Господарське процесуальне право як самостійна галузь права. Предмет, метод і система господарського процесуального права. Поняття господарського процесу, його види, форми та стадії. Основні ознаки та особливості господарської процесуальної форми.

Поняття господарських процесуальних правовідносин. Підстави виникнення господарських процесуальних правовідносин. Юридичні склади їх характеристика. Елементи господарських процесуальних правовідносин.

Поняття і система принципів господарського процесуального права. Джерела господарського процесуального права. Значення судової практики у регулюванні господарських процесуальних правовідносин. Аналогія закону. Аналогія права. Міжнародні торгові звичаї.

Тема 2. Юрисдикція господарських судів. Досудове та позасудове врегулювання господарських спорів.

Поняття та види підвідомчості справ, які підлягають розгляду та вирішенню в порядку господарського судочинства. Основні критерії розмежування підвідомчості спорів. Загальна характеристика справ, які підлягають юрисдикції господарських судів.

Розмежування цивільної, адміністративної та господарської юрисдикції щодо спорів за участі суб'єктів господарювання.

Поняття та види підсудності справ господарським судам. Види територіальної підсудності.

Передача справ з одного господарського суду до іншого. Обставини, які впливають на передачу позовних матеріалів або справи за підсудністю.

Поняття та правове значення досудового та позасудового врегулювання господарських спорів. Умови застосування досудового та позасудового врегулювання господарських спорів.

Форми досудового врегулювання спору. Претензійний порядок досудового врегулювання господарських спорів та його правове регулювання. Досудове врегулювання розбіжностей, що виникають при укладанні, зміні та розірванні договорів господарських договорів. Досудове врегулювання спорів, що виникають із перевезень.

Форми позасудового врегулювання господарських спорів. Медіація як альтернативний спосіб досудового врегулювання спору. Правове регулювання медіації в Україні. Вимоги до медіаторів. Підстави та порядок розгляду господарських спорів третейським судом. Поняття та склад третейського суду. Третейські застереження, третейські угоди.

Тема 3. Учасники господарського процесу. Судові витрати

Поняття і склад учасників судового процесу, їх загальна характеристика.

Сторони в судовому процесі, їх права та обов'язки. Процесуальна співучасть та процесуальне правонаступництво. Процесуальна співучасть. Мета і підстави співучасті. Види співучасті. Процесуальні права і обов'язки співучасників. Порядок вступу в процес правонаступника і його правове положення.

Треті особи в судовому процесі: їх види та правовий статус. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги на предмет спору. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору.

Участь у справі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.

Інші учасники судового процесу. Процесуальне становище судді господарського суду. Відвід судді.

Поняття та види представництва у господарському процесі.

Поняття і склад судових витрат. Ціна позову, порядок визначення ціни позову. Визначення розміру та порядок сплати судового збору. Звільнення від сплати судового збору та його повернення.

Витрати, пов'язані з розглядом справи. Витрати на правову допомогу. Розподіл судових витрат. Відшкодування судових витрат. Відстрочення або розстрочення сплати судових витрат.

Тема 4. Докази та доказування у господарському процесі. Процесуальні строки, судові виклики і повідомлення.

Поняття та мета доказування в господарському процесі.

Поняття предмета доказування та його визначення у конкретних справах. Підстави звільнення від доказування. Обов'язок доказування і подання доказів. Розподіл між сторонами обов'язку по доказуванні. Роль суду по витребуванні доказів.

Поняття доказів у господарському процесі. Засоби доказування. Вимоги, що висуваються до доказів (належність, допустимість, вірогідність, достовірність).

Збирання та подання доказів. Забезпечення доказів. Дослідження доказів. Оцінка доказів.

Характеристика засобів доказування у господарському процесі. Показання свідків. Письмові докази. Речові докази. Електронні докази. Висновок експерта. Висновок експерта у галузі права.

Поняття і види господарських процесуальних строків. Встановлення та обчислення процесуальних строків Закінчення процесуальних строків, процесуальні наслідки пропущення строків. Зупинення процесуальних строків. Поновлення і продовження процесуальних строків.

Судові виклики і повідомлення. Способи вручення.

Тема 5. Позов у господарському процесі. Відкриття провадження у справі і підготовче провадження

Поняття, види позову та його елементи. Право на позов та порядок його реалізації.

Письмові заяви учасників справи. Позовна заява як форма реалізації права на позов. Зміст та форма позовної заяви та порядок її подання. Документи, які додаються до позовної заяви. Захист відповідача проти позову. Відзив на позовну заяву. Зустрічний позов.

Відкриття провадження у справі. Об'єднання і роз'єднання позовів. Підстави для залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви. Підстави та правові наслідки відмови у відкритті провадження у справі.

Підготовче провадження. Врегулювання спору за участю судді.

Забезпечення позову. Мета забезпечення позову. Підстави для забезпечення позову. Способи забезпечення позову. Зустрічне забезпечення. Скасування засобів забезпечення позову, відшкодування збитків, заподіяних забезпеченням позову.

Тема 6. Порядок та результати розгляду господарської справи по суті в суді першої інстанції.

Розгляд справи по суті в суді першої інстанції: загальні положення.

Порядок ведення судового засідання, права учасників процесу.

Залишення позову без розгляду. Зупинення і закриття провадження у справі.

З'ясування обставин справи та дослідження доказів. Судові дебати та ухвалення рішення.

Фіксування судового процесу. ЄСІТС. Зауваження щодо технічного запису судового засідання, протоколу судового засідання та їх розгляд.

Поняття, суть і значення судового рішення. Зміст судового рішення та його елементи. Вимоги яким повинно відповідати рішення. Законність, обґрунтованість, категоричність, безумовність, ясність.

Порядок прийняття рішення господарського суду. Проголошення рішення. Набрання рішенням законної сили. Усунення недоліків судового рішення судом, який його постановив.

Додаткове рішення. Роз'яснення і виправлення рішення. Підстави для постановлення додаткового рішення та роз'яснення і виправлення рішення.

Ухвали суду першої інстанції. Зміст ухвали. Додаткова ухвала. Роз'яснення і виправлення ухвали. Окрема ухвала.

Модуль 2.

Перегляд та виконання судових рішень.

Окремі види проваджень у господарському судочинстві

Тема 7. Перегляд судових рішень в апеляційному порядку.

Сутність апеляційного оскарження. Право на апеляційне оскарження. Визначення суду апеляційної інстанції. Строк апеляційного оскарження.

Форма і зміст апеляційної скарги та порядок її подання. Повернення апеляційної скарги та залишення її без руху. Відмова у відкритті апеляційного провадження. Відкриття апеляційного провадження.

Порядок розгляду апеляційної скарги. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у справі. Межі перегляду справи в апеляційній інстанції. Строки розгляду апеляційної скарги.

Повноваження суду апеляційної інстанції. Підстави для скасування або зміни рішення. Постанови суду апеляційної інстанції.

Апеляційні скарги на ухвали місцевого господарського суду.

Тема 8. Перегляд судових рішень у касаційному порядку, за нововиявленими або виключними обставинами.

Поняття і значення перегляду судових рішень в касаційному порядку. «Касаційні фільтри».

Строк і порядок подачі касаційної скарги, вимоги до її форми та змісту. Порядок відкриття провадження судом касаційної інстанції. Строк і порядок розгляду касаційної скарги.

Межі перегляду справи в касаційній інстанції. Повноваження касаційного господарського суду.

Підстави для відміни або зміни рішення місцевого господарського суду або постанови апеляційного господарського суду в касаційному порядку Касаційним господарським судом. Постанова касаційної інстанції: вимоги до змісту, набрання законної сили, розсилка. Передача справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду.

Обов'язковість вказівок, що містяться в постанові суду касаційної інстанції.

Підстави перегляду рішень, постанов, ухвал господарського суду, що набрали законної сили, за нововиявленими обставинами або виключними обставинами. Порядок і строк подачі заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

Поняття нововиявлених обставин.

Порядок перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

Тема 9. Виконання судових рішень у господарських справах, оскарження та примусове виконання рішень третейських судів. Судовий контроль.

Виконання судових рішень у господарських справах (виконавчі документи, учасники виконавчого провадження, органи виконання судових рішень).

Наказ господарського суду: особливості його видачі та виконання. Зміст наказу, строк для пред'явлення наказу до виконання. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання.

Судовий контроль за виконанням судових рішень.

Відповідальність за невиконання судових рішень.

Відстрочення або розстрочення виконання судового рішення, зміна способу та порядку виконання судового рішення. Мирова угода в процесі виконання. Зупинення виконання судового рішення. Поворот виконання. Заміна сторони виконавчого провадження. Тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України.

Оскарження дій чи бездіяльності виконавців судового рішення.

Оскарження рішення третейського суду.

Видача наказу на примусове виконання рішення третейського суду.

Тема 10. Провадження у справах про банкрутство

Сутність, підстави та особливості провадження у справах про банкрутство.

Учасники провадження у справах про банкрутство та їх правове та процесуальне становище. Процесуальне становище арбітражного керуючого у справах про банкрутство.

Порядок відкриття провадження у справі про банкрутство.

Порядок провадження у справі про банкрутство юридичних осіб на різних стадіях процедури: а) Розпорядження майном боржника; б) Санація; в) Ліквідаційна процедура.

Особливості провадження у справі про неплатоспроможність фізичних осіб.

Підстави та порядок припинення провадження у справі про банкрутство.

Тема 11. Наказне провадження у господарському процесі. Відновлення господарським судом втраченого судового провадження

Поняття та особливості наказного провадження у господарському процесі.

Форма і зміст заяви про видачу судового наказу, порядок її подання.

Розгляд справи у порядку наказного провадження. Видання судового наказу.

Зміст судового наказу, набрання ним законної сили та видача його стягувачу.

Порядок скасування судового наказу.

Відновлення господарським судом втраченого судового провадження.

Тема 12. Провадження у справах за участю іноземних осіб

Підвідомчість і підсудність справ за участю іноземних суб'єктів господарювання.

Процесуальні права і обов'язки іноземних суб'єктів господарювання.

Звернення господарських судів із судовим дорученням до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави. Зміст і форма судового доручення.

Виконання судових доручень закордонними дипломатичними установами України.

Міжнародний комерційний арбітраж.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : станом на 10.08.2015: офіц. текст. К. : Правова єдність; Алерта, 2015. 78 с.
2. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-ХІІ в редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
3. Віденська конвенція про представництво держав і їх відносини з міжнародними організаціями універсального характеру від 14.03.1975. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_254
4. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10.06.1958. *Офіційний Вісник України*. 2004. № 45. Ст. 3004.
5. Конвенція про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах від 15.11.1965. *Офіційний Вісник України*. 2004. № 31. Ст. 2124.
6. Європейська хартія про статус суддів від 10.07.1998. *Вісник Верховного Суду України*. 1998. № 4. С. 9-11.
7. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
9. Про виконавче провадження: Закон України від 21.04.1999 № 606-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 24. Ст. 207.
10. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 28. Ст. 232.
11. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.
12. Про державну виконавчу службу: Закон України від 24.03.1998 № 202/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 36. Ст. 243.
13. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22.12.1999 № 22/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 15. Ст. 128.
14. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 32. Ст. 422.
15. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12.
16. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 № 3674-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 14. Ст. 87.

17. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 № 2453-IV. *Офіційний Вісник України*. 2010. № 55/1. Ст. 1900.

18. Про третейські суди: Закон України, від 11.05.2004 № 1701-IV. *Відомості Верховної Ради*. 2004. № 35. Ст. 412.

19. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.

20. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-41, 42. Ст. 492.

21. Положення про автоматизовану систему документообігу суду: Додаток до Рішення Ради суддів України від 02.04.2015 № 25. *Судова влада України*. URL: <https://court.gov.ua/sudova-vlada/969076/polozhenniapasds/>

22. Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень: Наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012 № 512/5. *Офіційний вісник України*. 2012. № 27. Ст. 1018.

23. Про затвердження Інструкції про порядок роботи з технічними засобами фіксування судового засідання: Наказ Державної судової адміністрації від 06.06.2022 № 156. Законодавство України / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0156750-22#Text>

24. Про затвердження переліку документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.06.1999 № 1172. *Офіційний вісник України*. 1999. № 26. Ст. 69.

25. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. Законодавство України / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21/card6#Public>

26. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Наказ Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5. *Офіційний вісник України*. 2012. № 17. Ст. 632.

27. Про затвердження Порядку роботи з документами в органах державної виконавчої служби: Наказ Міністерства юстиції України від 25.12.2008 № 2274/5 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v2274323-08>

28. Про організацію роботи органів прокуратури щодо представництва інтересів громадянина або держави в суді та їх захисту при виконанні судових рішень: Наказ Генеральної прокуратури України від 28.05.2015 № 6гн. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/file_downloader.html?_m=fslib&_t=fsfile&_c=download&file_id=151874

29. Про початок функціонування відповідних підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС): Оголошення / Вища рада правосуддя. *Голос України. Офіційне видання*. 04.09.2021. № 168.

30. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Вишого арбітражного суду України та Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 2 Арбітражного процесуального кодексу України (справа про представництво прокуратурою України інтересів держави в арбітражному суді) 08.04.1999 № 3-рп/99. *Офіційний вісник України*. 1999. № 15. Ст. 35.

31. Про застосування судами Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 01.11.1996 № 9. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-96>

32. Про незалежність судової влади: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 13.06.2007 № 8. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-07>

33. Про ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах: Указ Президента України від 29 грудня 2017 року № 454/2017. *Офіційний вісник України*. 2018. № 5. Ст. 206.

34. Про порядок виконання судових рішень: Лист Верховного суду України від 27.06.2003 № 1-4/378. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v_378700-03

35. Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.12.1999 № 12. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-99>

36. Про практику розгляду судами скарг на рішення, дії або бездіяльність органів і посадових осіб державної виконавчої служби та звернень учасників виконавчого провадження: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.12.2003 № 14. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-03>

37. Про судову практику в справах про виключення майна з опису: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.08.1976 № 6. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-76>

Основні рекомендовані джерела інформації:

38. Господарське процесуальне право (у схемах і таблицях) : навчальний посібник / Н. В. Никитченко, О. Ю. Минюк, К. Б. Починок, М. В. Шапочкіна та ін.; за заг. ред. Н. В. Никитченко. – Чернігів : Десна Поліграф, 2019. 440 с.

39. Господарський процес : підручник / Світличний О. П. Вид. 2, перероб. і доп. К. : НУБіП України, 2018. – 342 с.

40. Господарський процесуальний кодекс України : від 6 листоп. 1991 р. № 1798-ХІІ. Кодифіковано станом на 07.01.2018 р. Київ : ДП "СВЦ", 2018. 176 с.

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

41. Борцевич П. С. Правові аспекти наказного провадження в господарському процесі. *Держава і право. Серія: Юридичні науки*. 2018. Вип. 80. С. 95-103. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/jurnaukdir_2018_80_11.

42. Борцевич П. С. Правові засади статусу свідка в господарському процесі. *Держава і право. Серія: Юридичні науки*. 2018. Вип. 79. С. 172-182. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/jurnaukdir_2018_79_17.

43. Бутирська І. А. Правовий статус експерта з питань права у господарському процесі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2018. Вип. 48(1). С. 108-111. URL [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_48\(1\)_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_48(1)_27).

44. Бутирська І. А. Професійна правнича допомога у господарському процесі. *Судова апеляція*. 2019. № 2. С. 131-139. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2019_2_23.

45. Вербіцька М. Ю. Укладення мирових угод в апеляційному, касаційному провадженнях у господарському процесі та на стадії виконання судових рішень. *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. Вип. 1. С. 124-129. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2018_1_23.

46. Гетманцев М. О. Електронне судочинство: порівняльний аналіз цивільного і господарського процесуального законодавства. *Приватне право і підприємництво*. 2020. Вип. 20. С. 49-52. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pprip_2020_20_10.

47. Гушилик С. М. Інститут представництва в господарському процесі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2019. Вип. 57(1). С. 106-109. URL [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_57\(1\)_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_57(1)_25).

48. Дерев'янка Б. В., Туркот О. А., Прилуцька А. В. Захист прав суб'єктів господарювання: навчальний посібник / за ред. д-ра юрид. наук, проф. Б. В. Дерев'янка; 3-є вид., переробл. і доповн.; НАПрН України, Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друк-Сервіс», 2022. 196 с. URL: https://hozpravoreposit.kyiv.ua/bitstream/handle/765432198/168/2022_Захист_прав_суб'єктів_господарювання_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y

49. Дяченко С. В., Корнійчук С. Л. Експерт з питань права в господарському судовому процесі. *Правова держава*. 2022. № 46. С. 69-78. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2022_46_9.

50. Дяченко С. В., Савенок К. О. Проблеми електронного доказування у господарському процесі: аналіз судової практики. *Правова держава*. 2022. № 46. С. 79-86. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2022_46_10.
51. Загородня Н. В. Вплив рішень Європейського суду з прав людини на систему джерел господарського процесуального права. *Правовий часопис Донбасу*. 2019. № 2. С. 53-59. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2019_2_9.
52. Заріцький М. Д., Галушка Н. О. Судові витрати в господарському процесі. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки*. 2019. Вип. 8. С. 52-61. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvlkau_2019_8_8.
53. Іванов А. В. Сутність та ознаки інформаційно-правового забезпечення господарських процесуальних відносин в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 4(2). С. 53-59. URL [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pjuv_2019_4\(2\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pjuv_2019_4(2)_12).
54. Іванюта Н. В. Зміст охоронної функції господарського процесуального права. *Право і суспільство*. 2018. № 3. С. 126-131. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_3_25.
55. Іванюта Н. В. Окремі аспекти юридичної техніки в контексті створення господарсько-процесуальних документів. *Правовий часопис Донбасу*. 2019. № 2. С. 60-64. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2019_2_10.
56. Іванюта Н. В. Особливості господарсько-процесуальної форми у судочинстві. *Правові новели*. 2018. № 4. С. 301-307. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/prno_2018_4_48.
57. Іванюта Н. Господарський процесуальний кодекс України: проблеми юридичної техніки. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 4. С. 80-85. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_4_15.
58. Кампо С. В., Устименко В. А. До питання актів Конституційного Суду України як джерел господарського права та процесу. *Юридична Україна*. 2020. № 9. С. 100-102. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2020_9_17.
59. Козирева В. П., Хомченко О. В. Показання свідків як засіб доказування в господарському процесі. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2018. № 4. С. 151-156. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npau_2018_4_22.
60. Короленко В. М. Імплементация міжнародних стандартів регулювання процедур оскарження у цивільному та господарському процесуальних кодексах України. *Приватне право і підприємництво*. 2019. Вип. 19. С. 172-176. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pprip_2019_19_38.
61. Кравчук Т. О. До питання щодо визначення понять "експерт з питань права" та "експерт" в цивільному, господарському та адмініст-

ративному процесі. *Криміналістика і судова експертиза*. 2018. Вип. 63(1). С. 52-61. URL [http://nbuv.gov.ua/UJRN/krise_2018_63\(1\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/krise_2018_63(1)_9).

62. Литвиненко О. С. Правове регулювання електронних доказів за новітнім господарським процесуальним законодавством України: проблеми та перспективи. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія : *Юридичні науки*. 2018. № 7. С. 28-33. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjju_2018_7_6.

63. Минюк О. Ю., Андросович В. С. Актуальні питання доказів та доказування у господарському процесуальному праві. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2018. Вип. 3-4. С. 66-72. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2018_3-4_11.

64. Найченко А. М. Електронне правосуддя й інститут електронних доказів у господарському процесі: можливості взаємодії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2018. Вип. 48(1). С. 112-114. URL [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_48\(1\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_48(1)_28).

65. Найченко А. М. Можливість застосування електронного листування як доказу в господарському процесі. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 48. С. 98-101. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2018_48_15.

66. Найченко А. М. Оцінка електронних доказів у господарському процесі. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2018. № 14. С. 82-87. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/vprc_2018_14_13.

67. Найченко А. М. Оцінка доказів в господарському процесі. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2018. № 2(1). С. 102-104. URL [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_2\(1\)_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_2(1)_27).

68. Науково-практичний коментар Господарського процесуального кодексу України / за заг. ред. Р. Б. Шишки. Київ : Центр учб. л-ри, 2017. 272 с.

69. Нефортунна Я. В. Досудове врегулювання спорів в розрізі змін до Господарського процесуального кодексу України. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 57. С. 271-276. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2018_57_38.

70. Ніколенко Л. М. Поняття та значення судової практики у господарському процесуальному праві. *Правовий часопис Донбасу*. 2018. № 1. С. 47-52. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2018_1_8.

71. Остапенко Ю. І. Процес адаптації господарського законодавства України: напрями і перспективи. *Проблеми законності*. 2018. Вип. 142. С. 99-108. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2018_142_10.

72. Подвірна О. В., Шнайдер А. О. Проблемні питання застосування електронних доказів у господарському процесі. *Науковий вісник*

Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2021. Вип. 67. С. 110-113. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2021_67_24.

73. Подвірна О. В., Якимчук М. Ю. Теоретико-правовий аналіз історії становлення інституту представництва у господарському процесі. *Право і суспільство.* 2022. № 2. С. 95-99. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2022_2_17.

74. Полешко А. В., Резнікова В. В. Щодо проблемних аспектів відшкодування судових витрат у господарському процесі. *Юридична Україна.* 2020. № 10. С. 50-52. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2020_10_9.

75. Про відсутність підстав для перегляду судових рішень у зв'язку з виключними обставинами (п. 2 ч. 3 ст. 320 Господарського процесуального кодексу України) // *Право України.* 2018. № 2. С. 258-263. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_2_22.

76. Радзівілюк В. В., Поляков Р. Б. Проблеми застосування господарсько-процесуальних норм у процедурі банкрутства (неплатоспроможності). *Право України.* 2020. № 7. С. 147-158. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2020_7_14.

77. Россильна О. В. Самопредставництво в господарському процесі України. *Право України.* 2018. № 7. С. 95-102. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_7_10.

78. Руденко М. В. Прокурор як учасник оновленого господарського, цивільного та адміністративного судового процесу: питання правової визначеності. *Актуальні проблеми права: теорія і практика.* 2018. № 2. С. 42-47. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2018_2_5.

79. Свірін О. Теоретичні аспекти реалізації принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами у господарському та цивільному судочинстві. *Вісник Національної академії прокуратури України.* 2018. № 3. С. 50-63. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnaru_2018_3_6.

80. Світличний О., Сулім В. Про деякі проблеми удосконалення господарського процесуального законодавства. *Публічне право.* 2018. № 1. С. 196-202. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2018_1_26.

81. Таран А. Ю., Білецька Л. М. Сучасні проблеми оплати послуг адвоката у господарському процесі України. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука".* 2019. № 15(2). С. 93-96. URL [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2019_15\(2\)_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2019_15(2)_19).

82. Фляжнікова Я. В. Чи торкнулась монополія адвокатури господарського процесу?. *Право і суспільство.* 2018. № 5(2). С. 62-67. URL [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_5\(2\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_5(2)_12).

83. Фонова О. С. Особливості участі свідків у господарському процесі. *Право України.* 2018. № 7. С. 71-83. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_7_8.

84. Шабанов Р., Ждан М. Досудове врегулювання господарських спорів: співвідношення норм матеріального та процесуального права. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 2. С. 63-68. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_2_13.